

2^η ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΟΙ ΑΝΗΣΥΧΙΕΣ ΤΩΝ ΝΕΩΝ**ΚΡΙΤΗΡΙΟ 20416****A. Μη λογοτεχνικό κείμενο****[Μορφωμένοι οι περισσότεροι, αλλά άνεργοι]**

Το κείμενο προέρχεται από το άρθρο του Απόστολου Λακασά «Νέοι απελπισμένοι και αποκλεισμένοι» στην εφημερίδα Καθημερινή 11 – 06 – 2017. Το κείμενο είναι απόσπασμα του ευρύτερου άρθρου με τον συγκεκριμένο υπότιτλο.

Την τελευταία δεκαπενταετία αυξήθηκαν τα εκπαιδευτικά εφόδια των νέων. Το 2000 το 43% είχε πτυχίο (από τεχνική σχολή έως και διδακτορικό), ενώ το 2014 το ποσοστό ήταν 51%. Μάλιστα, η πλειονότητα των νέων θεωρούν ότι οι επαγγελματικές δεξιότητές τους για την εργασία που επιθυμούν είναι απλώς «αρκετά κατάλληλες», με τους νεότερους να είναι περισσότερο σίγουροι. Το 49,4% των ατόμων 25-29 ετών δήλωσε ότι οι δεξιότητές τους είναι πολύ ή απολύτως κατάλληλες, έναντι 38,8% των νέων 30-34 που έχουν την ίδια πεποίθηση.

Ωστόσο, εν μέσω κρίσης τα δομικά προβλήματα στην ελληνική οικονομία επιδεινώθηκαν, ενώ σαρώθηκαν οι σταθερές. Έτσι οι νέοι αντιμετωπίζουν μεγάλες δυσκολίες στην ανάπτυξη νέας οικονομικής δραστηριότητας, επιχείρησης ή ελεύθερου επαγγέλματος. Σε αυτό συμβάλλουν η γραφειοκρατία, αλλά και η μεγάλη δυσπιστία και η απογοήτευση προς το πολιτικό πελατειακό σύστημα.

Συγκεκριμένα, οι νέοι που ανήκουν σε χαμηλές εισοδηματικές ομάδες, παρά τις μεγάλες προσπάθειές τους να βελτιώσουν το εκπαιδευτικό τους επίπεδο, βλέπουν να εκμηδενίζονται οι δυνατότητές τους να πετύχουν οτιδήποτε ως εργαζόμενοι ή ως επαγγελματίες. Στα εσπερινά σχολεία και επαγγελματικά λύκεια, όπου φοιτούν παιδιά οικογενειών χαμηλού οικονομικού επιπέδου, αλλά και σε νέους που σπουδάζουν, κυριαρχούσε η αίσθηση του αποκλεισμού από την οικονομία και την πρωτεύουσα αγορά εργασίας.

Από την άλλη, στην έρευνα περιγράφεται μία νέα μορφή σκληρής κοινωνικής ανισότητας που συνδέεται με τη δομή της κατακερματισμένης αγοράς εργασίας. Έτσι, σε ένα μέρος της αγοράς εργασίας κυριαρχεί η ανασφάλεια ή η άτυπη και χαμηλόμισθη ή και απλήρωτη εργασία και εκεί απωθούνται ολοένα και περισσότερο οι νέοι, ακόμα και αυτοί που προέρχονται από τη μεσαία τάξη.

Λόγω της κρίσης, αυξήθηκε δραματικά η μερική απασχόληση στους νέους. Ενδεικτικά, στις ηλικίες 25-34 το ποσοστό ήταν 9,7% το 2000, 13,5% το 2010 και 24,4% το

2014. Έτσι, η αύξηση της προσωρινής και μερικής απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της ακούσιας μερικής απασχόλησης συχνά μαζί με τη στασιμότητα των μισθών, έχει αυξήσει τον αριθμό των ατόμων με χαμηλές ετήσιες απολαβές, ιδίως μεταξύ των γυναικών και των νέων. Η φτώχεια των εργαζομένων σχετίζεται, επίσης, με τα χαμηλά ποσοστά εργασίας ανά οικογένεια, δηλαδή οι ενήλικες της οικογένειας δεν εργάζονται αρκετά, για να έχουν τα προς το ζην για ολόκληρο το νοικοκυριό. Άγαμοι γονείς, οικογένειες με έναν γονέα που δεν εργάζονται σε πλήρες ωράριο, καθώς και οικογένειες με έναν μισθωτό αντιμετωπίζουν τον μεγαλύτερο κίνδυνο της φτώχειας. Έτσι, με βάση τα στοιχεία της έρευνας βλέπουμε ότι οι άνεργοι νέοι καταγράφουν υψηλό κίνδυνο φτώχειας (33%), ενώ ιδιαίτερα υψηλό είναι και το αντίστοιχο ποσοστό (27%) για τους μη οικονομικά ενεργούς νέους. Σημαντικότεροι παράγοντες κινδύνου φτώχειας, φαινόμενο που μελετήθηκε από τον διευθυντή Ερευνών του ΕΚΚΕ Διονύση Μπαλούρδο, είναι η μικρή ηλικία, το φύλο και άλλοι δημογραφικοί παράγοντες (π.χ. νέοι διαζευγμένοι), η χαμηλή εκπαίδευση και το μέγεθος του νοικοκυριού.

Στον αντίποδα, στον δημόσιο τομέα και στις μεγάλες επιχειρήσεις οι εργαζόμενοι διατηρούν επαγγελματικά προνόμια, συνδικαλιστικά δικαιώματα και σχετικά μόνιμες θέσεις εργασίας που τους ακολουθούν συχνά και στην πρόωρη (αδικαιολόγητη) σύνταξη.

A1. Σε 40-60 περίπου λέξεις να παρουσιάσεις το αδιέξοδο των νέων αναφορικά με την επαγγελματική τους αποκατάσταση, σύμφωνα με το μη λογοτεχνικό κείμενο.

Μονάδες 15

A2. Να επιλέξεις δύο λέξεις ή φράσεις με τις οποίες εξασφαλίζεται η συνοχή του λόγου στη δεύτερη παράγραφο του μη λογοτεχνικού κειμένου (μονάδες 4) και να εξηγήσεις γιατί επέλεξε ο συντάκτης την καθεμιά (μονάδες 6).

Μονάδες 10

A3. Σε μια ημερίδα που διοργανώνει το σχολείο σου για τον Σχολικό Επαγγελματικό Προσανατολισμό, παίρνεις τον λόγο ως εκπρόσωπος της τάξης σου, για να αναφέρεις τα αίτια της ανεργίας των νέων ανθρώπων σήμερα στη χώρα μας. Η ομιλία σου θα είναι περίπου 200 με 250 λέξεις. Μπορείς να αξιοποιήσεις στοιχεία από το κείμενο αναφοράς.

Μονάδες 25

B. Λογοτεχνικό κείμενο**ΚΙΚΗ ΔΗΜΟΥΛΑ (1931 – 2020)****«Τ.Τ.Τ.»**

Τα κείμενα αυτά είναι επιλογή από τα «Κυκλογραφήματα» που γράφτηκαν την περίοδο 1959-1967 και δημοσιεύτηκαν στο περιοδικό «Κύκλος» της Τράπεζας της Ελλάδος, στην οποία εργαζόταν η Κική Δημουλά.«Εκτός σχεδίου», (Ε΄ Έκδοση, Ίκαρος, 2020).

Είναι Πέμπτη. [...].

Είσαι μόνος σου, κι αυτό προσθέτει, αφαιρεί, περιπλέκει.

Ένα γραμματοκιβώτιο στο δρόμο σου είναι μια πρώτη βοήθεια.

Έχω να ρίξω ένα γράμμα. Την ίδια στιγμή που πλησιάζω το φάκελο στη μικρή χαραμάδα, ένας άλλος φάκελος έχει υψωθεί, έχει σταθεί δίπλα στον δικό μου, μα τον βλέπω να υποχωρεί, να χαμηλώνει, κι ο αποστολέας μου παραχωρεί τη σειρά του.

– Παρακαλώ. Ορίστε. Δεν είναι τίποτα βιαστικό! Και που το ρίχνω ..., ψελλίζει.

Κρατώ το γράμμα μου στο μεταίχιμο επαφής, και με το χέρι ψηλά, σα να παραδίδομαι στα απρόοπτα του κόσμου και της βροχής, κοιτάζω τον ομιλητή. Είναι αγαπητός: ηλικιωμένος και θλιμμένος.

Ρίχνει μια ματιά γύρω γύρω στον καιρό και συνεχίζει:

-Δυο λόγια στέλνω στην κόρη μου ... Μοναχοκόρη. Σώνει και καλά να γίνει αισθητικός. Γιατί δε μαθαίνεις τη βελόνα, Κατίνα μου, να 'χεις την πελατεία της μάνας σου έτοιμη; Τι λέτε, μπαμπά, τώρα. Θέλω κάτι ανώτερο. Τι να κάμω, μοναχοκόρη, βλέπετε, πουλάω ένα αμπελάκι στο χωριό μου, τέτοιο σταφύλι δεν το βλέπετε ποτέ στην αγορά. Και με τα λεφτά που πήρα τη στέλνω έξω. Κατίνα, της είπα, κοίτα να τελειώσεις γρήγορα, γιατί αυτό, όταν σε γεννήσαμε και σε μεγαλώναμε, δεν το λογαριάζαμε να συμβεί. Μάλιστα, μπαμπά, μου είπε, κι έφυγε. Τέλειωσαν οι σπουδές, και τι νομίζετε πως μου γράφει; Μπαμπά, αποφάσισα να κάμω εδώ καριέρα. Εκεί υπάρχει συναγωνισμός, ενώ εδώ χαίρει άκρας εκτιμήσεως το επάγγελμα. Είμαι καλλιτέχνης, κι είναι κρίμα να θαφτώ εκεί. Κατάλαβα ότι δεν θα γύριζε. Και τι δεν έκαμα για να τη συγκινήσω. Τι γράμματα, τι ποιηματάκια από τον ημεροδείκτη... Τίποτα. Μέχρι που μια μέρα πήρα τη γυναίκα μου και πήγαμε στο φωτογραφείο. Πρώτη μου φορά το έκανα αυτό. Αν τη βλέπατε αυτή τη φωτογραφία, θα σπάραζε η δική σας η καρδιά. Εκείνης όμως τίποτα. Παρά μου απάντησε, μπαμπά, μην μπαίνετε εμπόδιο στα όνειρά μου. Τις προάλλες βρήκαμε σε ένα συρτάρι κάποιο παιδικό μπερεδάκι που της το 'χε πλέξει η μάνα της. Ας το στείλουμε, είπα στη γυναίκα μου. Μπορεί να μετανοήσει ... Και χτες λαβαίνω ένα σημείωμα, πολύ θυμωμένο, μπαμπά, ξεμωραθήκατε; Με κάνετε να τρέχω στα τελωνεία, και

να πληρώνω και φόρο ... Κι εγώ της γράφω τώρα, πως καλά, δε θα ξαναγίνει αυτό, και τουλάχιστον, αν μπορεί, ας μας στείλει μια φωτογραφία της ...

B1. Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν γράφοντας δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση τη λέξη Σωστό, αν η πρόταση συμφωνεί με το νόημα του λογοτεχνικού κειμένου, ή με τη λέξη Λάθος αν δε συμφωνεί. Να παραθέσετε το αντίστοιχο χωρίο που τεκμηριώνει τους χαρακτηρισμούς σας.

1. Στο λογοτεχνικό κείμενο περιγράφεται η αντιπαράθεση των γονέων και της κόρης τους στο ζήτημα της επιλογής επαγγέλματος.
2. Η αφηγήτρια βρίσκεται σε κατάσταση μοναξιάς.
3. Η μοναχοκόρη τελικά ασχολήθηκε με το νοικοκυριό κι όχι με τα γράμματα.
4. Ο πατέρας δε στερεί από τη μοναχοκόρη του την ευκαιρία να πραγματοποιήσει το όνειρό της λόγω οικονομικής τους ένδειας.
5. Από την στιγμή που η κόρη του κεντρικού πρωταγωνιστή φεύγει στο εξωτερικό η σχέση των γονέων με το παιδί τους χειροτερεύει.

Μονάδες 15

B2. Ποιος αφηγηματικός τρόπος χρησιμοποιείται στο δεύτερο μισό του λογοτεχνικού κειμένου παράλληλα με την αλλαγή του αφηγητή; Πώς αξιοποιείται από την συγγραφέα και τι ανάγκες εξυπηρετεί;

Μονάδες 15

B3. Να επιλέξεις ένα από τα δύο ακόλουθα θέματα. Να καταγράψεις την απάντησή σου σε ένα κείμενο 100-150 λέξεων.

1. Ποια στάση έχει ο πατέρας απέναντι στην απόφαση της κόρης του και γιατί; Να αναπτύξεις την ερμηνεία σου χρησιμοποιώντας στοιχεία από το κείμενο. Ποια είναι η προσωπική σου γνώμη σου γι' αυτήν την στάση;

ή

2. Είσαι η κόρη/ ο γιος αυτού του πατέρα και στεναχωριέσαι για τους γονείς σου που άφησες μόνους στην Ελλάδα, για να ακολουθήσεις τις εργασιακές σου φιλοδοξίες στο εξωτερικό.

Γράψε στους γονείς σου μια επιστολή με την οποία θα τους καθυσυχάζεις και θα τεκμηριώνεις την επιλογή σου.

Μονάδες 25

2^Η ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΟΙ ΑΝΗΣΥΧΙΕΣ ΤΩΝ ΝΕΩΝ

Έξυπνα και Εύκολα!

www.arnos.gr info@arnos.gr

2^η ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΟΙ ΑΝΗΣΥΧΙΕΣ ΤΩΝ ΝΕΩΝ**ΚΡΙΤΗΡΙΟ 20416****ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ****A1.**

Το αδιέξοδο των νέων αναφορικά με την επαγγελματική τους αποκατάσταση, σύμφωνα με το μη λογοτεχνικό κείμενο οφείλεται σε πολλούς παράγοντες. Πιο αναλυτικά, οι νέοι δυσκολεύονται ν' αναπτύξουν νέα οικονομική δραστηριότητα ή να επιλέξουν ελεύθερο επάγγελμα. Επίσης, νιώθουν ανασφάλεια, βλέποντας τη στασιμότητα των μισθοδοσιών και τις χαμηλές ετήσιες απολαβές. Η απλήρωτη εργασία, η μερική απασχόληση εντείνουν το επαγγελματικό αδιέξοδο των νέων.

A2.

Η συνοχή του λόγου στη δεύτερη παράγραφο του μη λογοτεχνικού κειμένου εξασφαλίζεται με τις διαρθρωτικές λέξεις ωστόσο και έτσι. Η λέξη ωστόσο εκφράζει αντίθεση προς τις πληροφορίες της πρώτης παραγράφου, δηλαδή ότι ενώ οι νέοι είναι περισσότερο καταρτισμένοι σήμερα, περιορίζεται το πεδίο δραστηριότητάς τους. Η λέξη έτσι αποδίδει το αποτέλεσμα της αντίθεσης, δηλαδή της δυσκολίας δηλαδή των νέων ν' αναπτύξουν οικονομικές δραστηριότητες.

A3.**ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ**

Ως προς το επικοινωνιακό πλαίσιο (ομιλία) λαμβάνουμε υπόψη:

Δομή: απαιτείται ανάλογη προσφώνηση και αποφώνηση,

Ύφος λόγου: σοβαρό, επίσημο,

Γλώσσα: αναφορική/κυριολεκτική λειτουργία.

Θετικά συνεκτιμάται η χρήση -με μέτρο - στοιχείων αμεσότητας/ προφορικότητας (π.χ. α' και β' πληθυντικό ρηματικό πρόσωπο, ρητορικές ερωτήσεις, ενδιάμεσες προσφωνήσεις).

Αιτίες της ανεργίας των νέων:

- **Λανθασμένος ή ανύπαρκτος επαγγελματικός προσανατολισμός και προκατάληψη λόγω εργασιακών στερεοτύπων** (ιδιαίτερα στην Ελλάδα): συσσώρευση των περισσότερων σε κλάδους κορεσμένους λόγω ελλιπούς επαγγελματικού προσανατολισμού ή στρεβλών αντιλήψεων, σύμφωνα με τις οποίες τα χειρωνακτικά επαγγέλματα είναι κατώτερα (επαγγελματικός ρατσισμός) / Στην Ελλάδα το πτυχίο θεωρείται μέσο απόκτησης κύρους και γοήτρου → μετατρέπεται σε αυτοσκοπό η απόκτηση του τίτλου σπουδών → συγκέντρωση πολλών ανέργων επιστημόνων.
- **Ευθύνη της εκάστοτε πολιτικής ηγεσίας** → ανορθολογική και απρογραμματίστη η οικονομική πολιτική κάθε εξουσίας, συχνά δεν λαμβάνει υπόψη τις ανάγκες και τις δυνατότητες της χώρας, δεν προνοεί για το μέλλον, αναλώνεται σε υποσχέσεις, δεν ενθαρρύνει την εισροή κεφαλαίων και επενδύσεων.
- **Παγκόσμια οικονομική κρίση** → μείωση επενδύσεων και επιχειρηματικής δραστηριότητας / επικράτηση μονοπωλίων και ολιγοπωλίων → μαρασμός των μικρών επιχειρήσεων / επιδίωξη μείωσης του κόστους παραγωγής - εργασίας → κάλυψη της παραγωγής μέσω της αυτοματοποιημένης μηχανής.
- **Έλλειψη στήριξης και εκσυγχρονισμού της ελληνικής αγροτικής παραγωγής** → οι εργασίες συνεχίζουν να είναι κουραστικές και να μην αποδίδουν ικανοποιητικό εισόδημα → αδυναμία ανταγωνισμού με ξένα προϊόντα → μαρασμός του πρωτογενούς τομέα και διαιώνιση της προκατάληψης για αγροτικά και χειρωνακτικά επαγγέλματα / αστυφιλία.
- **Αστυφιλία** → α) εγκατάλειψη πρωτογενούς τομέα / υπερπροσφορά χεριών στις μεγαλουπόλεις / υπερφόρτωση τριτογενούς τομέα (παροχή υπηρεσιών) → αδυναμία απορρόφησης του εργατικού δυναμικού.

B1.

1→ Σωστό («Δυο λόγια στέλνω στην κόρη μου ... Μοναχοκόρη. Σώνει και καλά να γίνει αισθητικός. Γιατί δε μαθαίνεις τη βελόνα, Κατίνα μου, να 'χεις την πελατεία της μάνας σου έτοιμη; Τι λέτε, μπαμπά, τώρα. Θέλω κάτι ανώτερο.»)

2→ Σωστό («Είσαι μόνος σου»)

3 → Λάθος («Γιατί δε μαθαίνεις τη βελόνα, Κατίνα μου, να 'χεις την πελατεία της μάνας σου έτοιμη; Τι λέτε, μπαμπά, τώρα. Θέλω κάτι ανώτερο. Τέλειωσαν οι σπουδές, και τι νομίζετε πως μου γράφει; Είμαι καλλιτέχνης, κι είναι κρίμα να θαφτώ εκεί.»)

4→ Σωστό («Τι να κάμω, μοναχοκόρη, βλέπετε, πουλάω ένα αμπελάκι στο χωριό μου, ... Και με τα λεφτά που πήρα τη στέλνω έξω.»)

5→ Σωστό («Αν τη βλέπατε αυτή τη φωτογραφία, θα σπάραζε η δική σας η καρδιά. Εκείνης όμως τίποτα. Και χτες λαβαίνω ένα σημείωμα, πολύ θυμωμένο, μπαμπά, ξεμωραθήκατε;»)

B2.

Με την αλλαγή του αφηγητή έχουμε μια εγκιβωτισμένη αφήγηση με τη μορφή μονολόγου. Ο πατέρας αφηγείται την ιστορία που αφορά τις επαγγελματικές επιλογές της κόρης του, σχολιάζοντας τις αντιδράσεις και συμπεριφορές του ίδιου, της γυναίκας του όσο και του παιδιού. Καταθέτει τα προσωπικά του βιώματα με τρόπο άμεσο, αφού δεν περιορίζεται στη ξερή αφήγηση, αλλά παραθέτει τους διαλόγους με την κόρη του. Με τον τρόπο αυτό γίνονται γνωστές οι σκέψεις και οι αγωνίες του, αλλά παράλληλα κατανοεί και ο αναγνώστης κινήσεις και συμπεριφορές των προσώπων. Επιπλέον, εξασφαλίζεται θεατρικότητα, παραστατικότητα και διατηρείται το ενδιαφέρον του αναγνώστη μέχρι το τέλος.

B3.

1. Θέμα αναγνωστικής ανταπόκρισης

Ο πατέρας έχει μια αρνητική στάση απέναντι στην απόφαση της κόρης του να παραμείνει στο εξωτερικό ως καλλιτέχνης. Η στάση του εξηγείται από τη στερεοτυπική αντίληψη ότι θα μπορούσε να μείνει στον τόπο της, συνεχίζοντας ένα επάγγελμα πιο ήσυχο και ασφαλές για κοπέλα («Γιατί δεν μαθαίνεις . . . την πελατεία της μάνας σου έτοιμη;»). Είναι φανερό η αγάπη για το παιδί του, αλλά η άρνηση του υποκρύπτει και μια σκοπιμότητα για να την έχουν κοντά τους και να τους φροντίζει μελλοντικά («γιατί αυτό, όταν σε γεννήσαμε . . . να συμβεί»). Επιπλέον, προσπαθεί να τη συγκινήσει και να την εκβιάσει συναισθηματικά («Ας της το στείλουμε . . . Μπορεί να μετανοήσει»), χωρίς να λογαριάζει τις πραγματικές επιθυμίες του παιδιού του.

Η συγκεκριμένη στάση του πατέρα είναι άδικη και καταπιεστική γιατί δεν αποδέχεται τους στόχους της κόρης του και προσπαθεί να την επηρεάσει συναισθηματικά για να γυρίσει κοντά τους.

ή

2. Θέμα δημιουργικής γραφής

Ο/Η μαθητής/-τρια μπορεί να φανταστεί ότι βρίσκεται σ' αυτήν την κατάσταση αντλώντας έμπνευση για την τεκμηρίωση της απόφασής του/ της από εμπειρίες που έρχονται στο μυαλό από ταινίες ή βιβλία ή έμμεσες εμπειρίες φίλων. Το ύφος λόγου της επιστολής μπορεί να είναι απλό και προσωπικό, με τη χρήση α' ενικού ρηματικού προσώπου και φιλικής προσφώνησης και αποφώνησης (π.χ.

Αγαπημένοι μου γονείς . . ., Σας φιλώ / Με αγάπη κ.ά.)

Αγαπημένοι μου γονείς ,

Αν και στεναχωριέμαι που σας άφησα μόνους στην Ελλάδα, δε παύω να σας σκέφτομαι. Ήσασταν οι πρώτοι που με βοηθήσατε με κάθε τρόπο ν' ακολουθήσω τις εργασιακές μου φιλοδοξίες στο εξωτερικό και πάντα θα σας το χρωστάω. Θα ήθελα να σας αναφέρω πως κάνω πρακτική σε ένα πολύ έντιμο και σωστό εργασιακό περιβάλλον, καθώς οι συνάδελφοί μου με βοηθούν σε ότι χρειάζομαι και δεν με ανταγωνίζονται. Οι γνώσεις που μαθαίνω και η εργασιακή εμπειρία είναι πολύτιμες. Μάλιστα επειδή είμαι πολύ καλός και σκέφτονται να με προσλάβουν μόνιμα. Μπορείτε να μην αγχώνεστε από δω και πέρα και να με περιμένετε σύντομα στις πρώτες μου διακοπές.

Με αγάπη,

Νίκος

